

November 2020

Kommunernes oplysninger om besøgsrestriktioner på plejehjem

En undersøgelse af lovpligtige oplysninger på kommunale hjemmesider om besøgsrestriktioner på plejehjem

"Plejehjemmet blev omdannet til fængsel, hvor personalet fungerer som fængselspersonale i et lukket fængsel."

Datter til person med demenssygdom

Den 2. juli 2020 blev besøgsrestriktioner på plejehjem ophævet. Fra den dato kan en kommune ikke lovligt indføre Coronarelaterede begrænsninger af besøg i beboernes private bolig, med mindre Styrelsen for Patientsikkerhed har givet kommunen et konkret påbud om at indføre besøgsrestriktioner. Disse regler er fortsat gældende.

Pr. 23. oktober 2020 var der i alt 69 gældende påbud om besøgsrestriktioner eller besøgsforbud vedrørende plejehjem i 46 kommuner. Ifølge påbuddene er plejehjemsbeboerne ikke selv omfattet af besøgsrestriktionerne, og de kan derfor frit forlade egen bolig for at gå en tur eller tage på besøg uden for plejehjemmet.

Kommunen skal ifølge bekendtgørelsen gøre beslutningen om besøgsrestriktioner – herunder også undtagelserne - tilgængelig på kommunens hjemmeside. På den baggrund, og fordi mange pårørende har kontaktet Alzheimerforeningen med spørgsmål om konkrete eksempler på besøgsrestriktioner, har Alzheimerforeningen foretaget en undersøgelse af oplysninger om besøgsrestriktioner på samtlige 98 kommuners hjemmesider og sammenholdt disse med påbud fra Styrelsen for Patientsikkerhed.

Resultatet af undersøgelsen er desværre nedslående. På trods af utallige henvendelser fra Alzheimerforeningen, massiv medieomtale og et "hyrdebrev" fra Sundheds- og ældreministeren overholder et stort antal kommuner stadig ikke lovgivningen, når det handler om besøgsrestriktioner på plejehjem.

Indhold

1. Resumé.....	2
2. Baggrunden	4
3. Lovgivningen om besøgsrestriktioner.....	4
4. Påbud fra Styrelsen for Patientsikkerhed	6
5. Plejehjemsbeboeres mulighed for at gå en tur mangler	7
6. Brud på grundloven?.....	8
7. Om undersøgelsen	10

1. Resumé

Man kan have stor sympati for, at kommunerne ønsker at beskytte plejehjemsbeboerne mod at blive smittet med COVID-19. Men det skal ske på et lovligt grundlag, for loven gælder for alle – også kommunerne – og grundloven beskytter borgerne – også dem, der bor på plejehjem.

Epidemiloven giver Sundhedsmyndighederne mulighed for at indføre besøgsrestriktioner på plejehjem. Ifølge gældende bekendtgørelse kan det kun ske, hvis Styrelsen for Patientsikkerhed har udstedt et konkret påbud. Ifølge påbuddet skal kommunerne indføre besøgsrestriktioner eller besøgsforbud og offentliggøre disse restriktioner på den kommunale hjemmeside. Restriktionerne omfatter ikke beboerne selv, der derfor frit kan forlade egen bolig for at gå en tur eller besøge familie uden for plejehjemmet.

Pr. 23. oktober 2020 er der 69 gældende påbud omfattende i alt 46 kommuner. Alzheimerforeningen har på den baggrund undersøgt oplysninger om besøgsrestriktioner for plejehjem på samtlige kommuners hjemmeside. Undersøgelsen viser at:

- oplysningerne om besøgsrestriktioner i syv ud af ti af de kommuner, hvor Styrelsen for Patientsikkerhed har udstedt et midlertidigt påbud, ikke er fyldestgørende, ikke indeholder hele omfanget af påbuddet - herunder de undtagelser, der er gældende – eller har direkte forkerte oplysninger.
- i 60 procent af tilfældene har kommunen udeladt informationerne om, at beboerne selv ikke er omfattet af besøgsrestriktionerne, og de derfor frit kan forlade deres egen bolig fx for at gå en tur med pårørende uden for plejehjemmets område.

- Fem kommuner har forkerte oplysninger om datoen for udløbet af de midlertidige besøgsrestriktioner, og en enkel kommune har slet ikke offentliggjort påbuddet fra Styrelsen for Patientsikkerhed på den kommunale hjemmeside.

At så mange kommuner ikke oplyser, om beboernes mulighed for frit at forlade deres egen bolig for at gå en tur eller tage på besøg hos familier eller andre udenfor plejehjemmet, er bekymrende. Især taget i betragtning af, at Sundheds- og ældreministeren så sent som i juni 2020 skrev til samtlige kommunale borgmestre i Danmark og gjorde dem opmærksom på, at der ikke er – eller har været – udstedt et forbud mod, at beboere på plejehjem, plejecentre mv. kan forlade plejehjemmet for fx at gå eller køre en tur med fx en pårørende.

I kommuner, hvor Styrelsen for Patientsikkerhed ikke har udstedt påbud, viser undersøgelsen, at der også er problemer:

- Hver tredje kommune, hvor Styrelsen for Patientsikkerhed pr. 23. oktober 2020 ikke har givet et påbud om besøgsrestriktioner eller besøgsforbud, har ifølge oplysninger på kommunens hjemmeside indført strenge og ulovlige regler om besøg i plejehjemsbeboernes private bolig. Det svarer til hver sjette af landets 98 kommuner.
- I fire kommuner kan der være tale om overtrædelser af Grundlovens §72 om boligens ukrænkelighed.

Undersøgelsens vidner desværre om, at der i mange kommuner i Danmark fortsat mangler en forståelse for, at plejehjemsbeboerne bor i private boliger, og at der derfor gælder samme regler for dem, som for alle andre borgere i Danmark.

Man kan have stor sympati for at kommunerne ønsker at beskytte plejehjemsbeboerne mod at blive smittet med COVID-19. Men det skal ske på et lovligt grundlag, for loven gælder for alle – også kommunerne – og Grundloven beskytter borgerne – også dem, der bor på plejehjem.

2. Baggrunden

Epidemiloven giver Sundheds- og ældreministeren mulighed for at fastsætte regler om forbud mod eller restriktioner for besøgendes adgang til offentlige og private plejehjem. Den mulighed udnyttede ministeren umiddelbart efter Statsministeren lukkede Danmark ned den 17. marts 2020 med bekendtgørelse om afspærring og besøgsrestriktioner på plejehjem og sygehuse i forbindelse med håndtering af Coronavirussygdom 2019 (COVID-19).¹

I de første uger herskede der stor forvirring om, hvad besøgsforbuddet omfattede, hvilket bl.a. førte til, at ministeren få uger efter måtte udstede en ny bekendtgørelse, der præciserede, at forbuddet gjaldt både indendørs og udendørs arealer. Ministeren måtte også i et svar til Folketinget den 30. marts understrege, at beboere i plejeboliger selvfølgelig frit kunne aflægge besøg hos andre eller på steder uden for deres bolig i samme omfang som alle øvrige borgere i Danmark. Sundheds- og ældreministeriet udarbejdede efterfølgende et notat, hvoraf det fremgår, at kommunerne ikke selv kunne beslutte, at beboerne ikke må forlade deres egen bolig og vende tilbage til plejehjemmet igen.²

På trods af disse tydelige og afklarende svar fra Sundheds- og ældreministeren, var der i kommunerne fortsat uklarhed om, hvad besøgsrestriktionerne på plejehjem omfattede. Alzheimerforeningen og de øvrige patient- og pårørendeforeninger fik således i månederne efter besøgsforbuddet blev indført, utallige henvendelser fra pårørende og beboere, der på trods af ministerens svar og ministeriets notat var blevet forhindret i at forlade deres private bolig på plejehjemmet. Problemerne om kommunernes ulovlige besøgsrestriktioner fik derfor Sundheds- og ældreministeren til den 19. juni 2020 at udsende et "hyrdebrev" til samtlige borgmestre. I brevet skrev ministeren bl.a.:

*"Jeg hører imidlertid, at der fortsat kan være steder, hvor der lokalt er indført mere restriktive rammer for besøg på plejehjem, end reglerne giver mulighed for – eksempelvis i forhold til beboernes mulighed for at forlade et plejehjem eller plejecenter. Jeg skal for en god ordens skyld gøre opmærksom på, at der ikke er – eller har været – udstedt et forbud mod, at beboere på plejehjem, plejecentre mv. kan forlade plejehjemmet for fx at gå eller køre en tur med fx en pårørende."*³

3. Lovgivningen om besøgsrestriktioner

I takt med at smittetrykket hen over foråret og forsommeren faldt, blev besøgsrestriktionerne lempet for endeligt at blive ophævet med Sundheds- og ældreministerens bekendtgørelse den 27. juni 2020. Da Corona-epidemien ikke er ovre, indeholder bekendtgørelsen fortsat regler om besøg på plejehjem. Plejhjemslederne skal bl.a. sikre, at besøg på såvel indendørs som udendørs arealer sker under behørig hensyntagen til Sundhedsstyrelsens anbefalinger om bl.a. god hygiejne og hensigtsmæssig adfærd jf. bekendtgørelsens §5. Plejhjemsbeboernes private bolig er ikke nævnt i denne sammenhæng.⁴

¹ § 1, stk. 2, og § 12 c i lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 1026 af 1. oktober 2019, som ændret ved lov nr. 208 af 17. marts 2020 og lov nr. 359 af 4. april 2020 ; BEK nr 215 af 17/03/2020

² BEK nr 371 af 04/04/2020 ; L 158 - svar på spm. 142, om de, som bor i plejeboliger, må tage på besøg, til begravelse eller andet, når de ikke må få besøg, fra sundheds- og ældreministeren ; Sundheds- og ældreministeriet: Notat: Besøgsrestriktioner på plejehjem m.v. og sygehuse (senest opdateret 07.04.2020)

³ Sundheds- og Ældreudvalget 2019-20, SUU Alm.del - endeligt svar på spørgsmål 1224

⁴ BEK nr 1030 af 27/06/2020 §5

Hvis smittetrykket i en kommune stiger, eller hvis der kommer konkrete udbrud af COVID-19, giver bekendtgørelsen derudover Styrelsen for Patientsikkerhed mulighed for at udstede konkrete og specifikke påbud for en eller flere kommuner og plejehjem. Af bekendtgørelsens §6 fremgår det specifikt, at et sådant konkret påbud også kan omfatte plejehjemsbeboernes private bolig.⁵

Ifølge Grundloven er boligen ukrænkelig. Det betyder bl.a. at en kommune ikke kan indføre tvangsindgreb i private boliger, hvis ikke der er hjemmel i loven, eller det sker efter en dommerkendelse. Af bemærkningerne til lovforslag om epidemiloven fremgår det da også direkte, at det er udgangspunktet i grundloven, at tvangsindgreb i private hjem kræver retskendelse. Udgangspunktet om krav om retskendelse kan dog fraviges, hvis indgrebet sker med hjemmel i lov.⁶

Også den europæiske menneskerettighedskonvention, som siden 1992 har været en del af lovgivningen i Danmark, fastslår, at enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance, og at ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, med mindre det sker i overensstemmelse med loven.⁷

Epidemilovens bestemmelser om besøgsrestriktioner giver kommunerne en sådan lovhjemmel, men kun såfremt Styrelsen for Patientsikkerhed har udstedt et specifikt påbud. Når bekendtgørelsens bestemmelser om ledelsens ansvar for at sikre overholdelse af Sundhedsstyrelsens anbefalinger ikke eksplicit omhandler beboernes private bolig – modsat bekendtgørelsens bestemmelser om konkrete påbud fra Styrelsen for Patientsikkerhed – kan en kommunalbestyrelse derfor ikke af egen drift beslutte, at der skal gælde særlige Coronaregler for besøg i plejehjemsbeboernes private boliger. Servicelovens almindelige regler om besøg er derfor gældende, og der står det udtrykkeligt, at Kommunalbestyrelsen ikke kan træffe afgørelse om at begrænse konkrete besøgendes adgang i den del af boligen, som beboeren alene har råderet over.⁸

Besøgsrestriktioner som følge af et konkret påbud må ifølge bekendtgørelsen ikke omfatte besøg i kritiske situationer eller besøg fra den nærmeste pårørende til beboeren. Bekendtgørelsen om besøgsrestriktioner på plejehjem pålægger endvidere kommunalbestyrelsen at gøre beslutningen om besøgsrestriktioner tilgængelig på kommunens hjemmeside. Der er ikke i bekendtgørelsen en yderligere specifikation af, hvordan offentliggørelsen skal foregå – udover at det skal være på kommunens hjemmeside – ligesom det ikke fremgår om bestemmelsen om offentliggørelse kun kan omhandle dele af kommunalbestyrelsens beslutning.⁹

Når det således ikke eksplicit af bekendtgørelsen fremgår, at kommunen kan undlade at gøre dele af beslutningen om besøgsrestriktioner tilgængelig på den kommunale hjemmeside, må det lægges til grund, at offentliggørelsen omhandler alle dele af kommunens besøgsrestriktioner – herunder også de undtagelser, der måtte være ifølge påbuddet fra Styrelsen for Patientsikkerhed.

⁵ BEK nr 1030 af 27/06/2020 §6 stk. 3

⁶ Grundlovens §72. Lovforslag L133 Lov om ændring af lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme, bemærkninger pkt 4.1.2 vedr Grundlovens §72 Se også Højesteretsdommer Jens Peter Christensen kronik i Jyllandsposten den 26. juli 2020: Er Corona-epidemiloven i strid med grundloven?

⁷ BEK nr 423 af 20/05/1996 ; Se også Lovforslag nr. L 133 – Forslag til Lov om ændring af lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme afsnit 4.2.2

⁸ Lov om social service §137

⁹ BEK nr 1030 af 27/06/2020 §6 stk. 4 samt §7

4. Påbud fra Styrelsen for Patientsikkerhed

Hen over sommeren 2020 blussede Corona-epidemien op i små og afgrænsede dele af Danmark fx på Danish Crown slagteriet i Ringsted, hvilket fik Styrelsen for Patientsikkerhed til at indføre et konkret og specifik påbud om besøgsrestriktioner på plejehjem i Ringsted Kommune. I eftersommeren kom turen til Århus, hvor der blev konstateret udbrud af COVID-19 på et enkelt plejehjem, hvor der efter påbud fra Styrelsen for Patientsikkerhed derefter blev indført besøgsforbud.

I løbet af september og oktober kom der for alvor gang i Corona-epidemien igen, og Styrelsen for Patientsikkerhed måtte udstede flere påbud om besøgsrestriktioner og enkelte besøgsforbud. Pr. 23. oktober 2020 er der 69 gældende påbud omfattende plejehjem i 46 kommuner.¹⁰

Påbuddene er udstedt til enkelte kommuner særskilt eller til flere kommuner i et bestemt geografisk område samtidigt. I starten var påbuddene gældende i et kortere antal uger eller dage frem til bekendtgørelsens udløb den 30. september 2020 og efter forlængelse af bekendtgørelsen frem til 1. november.¹¹ Senere meddelte Styrelsen for Patientsikkerhed, at påbuddene dels løbende bliver vurderet og senest revurderet typisk efter en måned, dels at påbuddet senest vil blive ophævet ved bekendtgørelsens udløb den 1. marts 2021.¹² På Styrelsen for Patientsikkerheds hjemmeside kan man se den ajourførte liste over aktuelle påbud.¹³

De konkrete påbud pålagde de pågældende kommuner med øjeblikkelig virkning at indføre besøgsrestriktioner, der indebar at besøg på kommunens plejehjem som udgangspunkt skal foregå på uden-dørs arealer, og at besøg på indendørs arealer på kommunens plejehjem ikke kan ske, med mindre besøget sker i en kritisk situation, eller den besøgende er den nærmeste pårørende til beboeren.¹⁴

Styrelsen for Patientsikkerhed præciserer endvidere, at beboere på et plejehjem ikke anses for besøgende, og at besøgsforbuddet derfor ikke regulerer beboernes forhold på et plejehjem herunder eksempelvis beboernes mulighed for at tage på besøg el.lign. uden for plejehjemmet.¹⁵

Det fremgår således eksplicit af påbuddene fra Styrelsen for Patientsikkerhed, at der ikke er lovhjemmel til at gentage forårets ulovlige frihedsberøvelser af plejhjemsbeboere.

¹⁰ Styrelsen for Patientsikkerhed: Aktuel oversigt over påbud vedr. besøgsrestriktioner pr. 23. oktober 2020

¹¹ Se fx Styrelsen for Patientsikkerheds Påbud af 29. september 2020 til kommunalbestyrelsen i Gentofte Kommune om at udstede midlertidigt forbud mod besøgendes adgang til Plejehjemmet Salem. Selvom påbuddet således kun gjaldt et enkelt døgn, blev det forlænget i forbindelse med forlængelsen af bekendtgørelsen jf. BEK nr 1402 af 23/09/2020 ; Se fx Styrelsen for Patientsikkerheds brev af 30. september 2020 til flere kommuner på Sjælland og i Hovedstaden om Forlængelse af tidligere påbud til kommunalbestyrelsen i anførte kommuner om at udstede midlertidige restriktioner mod besøgendes adgang til plejecentre mv

¹² Se bla. Styrelsen for Patientsikkerheds brev af 23. oktober til Frederikshavn Kommune vedr. Påbud til kommunalbestyrelsen i Frederikshavn Kommune om at udstede midlertidigt forbud mod besøgendes adgang til plejecentre mv.

¹³ https://stps.dk/da/sundhedsfare-og-beredskab/besoegsrestriktioner/~/_/media/07F68A96CC9C44B08BBDF33E1DF81C1C.ashx

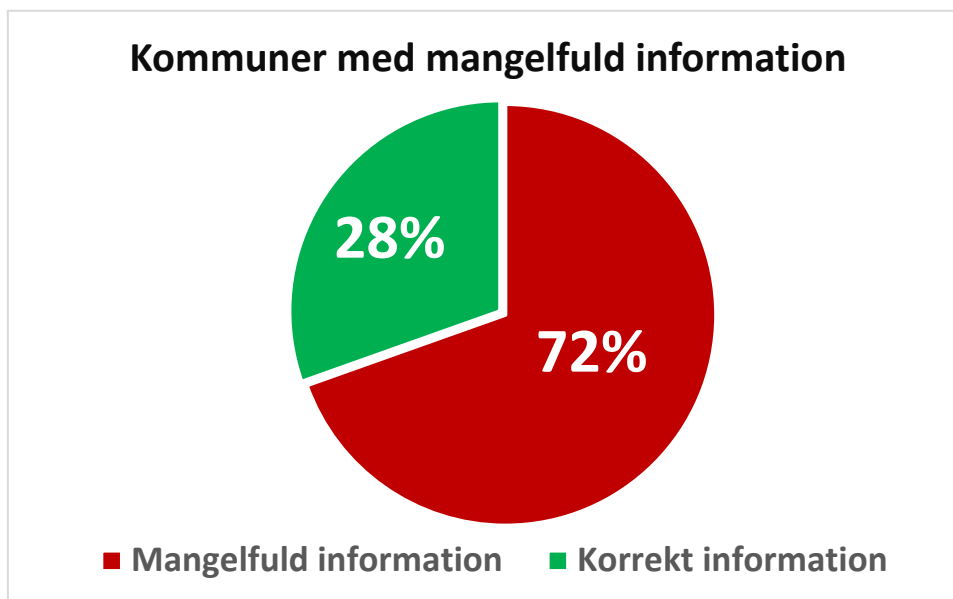
¹⁴ Se fx Styrelsen for Patientsikkerheds Påbud af 14. september 2020 til kommunalbestyrelsen i otte sjællandske kommuner om at udstede midlertidigt restriktioner om besøgendes adgang til plejehjem mm.

¹⁵ Se bla. Styrelsen for Patientsikkerheds brev af 23. oktober til Frederikshavn Kommune vedr. Påbud til kommunalbestyrelsen i Frederikshavn Kommune om at udstede midlertidigt forbud mod besøgendes adgang til plejecentre mv.

5. Plejehjemsbeboeres mulighed for at gå en tur mangler

En gennemgang af oplysninger på hjemmesiderne fra de 46 kommuner, der pr. 23. oktober havde et gældende påbud fra Styrelsen for Patientsikkerhed, viser, at selvom flere kommuner har offentliggjort hele påbuddet fra Styrelsen for Patientsikkerhed, er oplysningerne om besøgsrestriktionerne i langt hovedparten af kommunerne ikke fyldestgørende.

Diagram 1: Andel af kommuner med påbud, der ikke fuldt ud opfylder det lovpligtige krav om offentliggørelse af påbud om besøgsrestriktioner på kommunens hjemmeside

I alt 33 ud af de 46 kommuner, som pr. 23. oktober 2020 havde et gældende påbud, havde enten ikke offentliggjort påbuddet fra Styrelsen for Patientsikkerhed, kun offentliggjort udvalgte dele af påbuddet eller givet forkerte oplysninger om påbuddet.

- Syv ud af ti af de kommuner, hvor Styrelsen for Patientsikkerhed har udstedt et midlertidigt påbud, offentliggør ikke hele omfanget af påbuddet, har forkerte oplysninger om påbuddet eller offentliggør slet ikke påbuddet, selvom det både er et lovkrav ifølge bekendtgørelsen og direkte fremgår af påbuddenes konkrete ordlyd.
- I 60 procent af tilfældene har kommunen udeladt at informere om, at beboerne selv ikke er omfattet af besøgsrestriktionerne og derfor frit kan forlade deres egen bolig fx for at gå en tur med pårørende uden for plejehjemmets område.
- Fem kommuner har forkerte oplysninger om datoen for udløbet af de midlertidige besøgsrestriktioner.
- En enkel kommune har slet ikke offentliggjort påbuddet fra Styrelsen for Patientsikkerhed på den kommunale hjemmeside.

De mangelfulde oplysninger er ikke ensbetydende med, at kommunerne også i praksis overtræder reglerne om besøgsrestriktioner, som det var tilfældet under nedlukningen i foråret. Men de er eksempler på, at de pågældende kommuner ikke efterlever bekendtgørelsens bestemmelser om at gøre kommunens beslutning om besøgsrestriktioner offentligt tilgængelig.

Det er samtidigt bekymrende, at så mange kommuner ikke oplyser om beboernes mulighed for frit at forlade deres egen bolig for at gå en tur eller tage på besøg hos familier eller andre udenfor plejehjemmet. Især taget i betragtning af, at Sundheds- og ældreministeren, kort før den nye bekendtgørelse trådte i kraft, skrev til samtlige kommunale borgmestre i Danmark og gjorde dem opmærksom på, at der ikke er – eller har været – udstedt et forbud mod, at beboere på plejehjem, plejecentre mv. kan forlade plejehjemmet for fx at gå eller køre en tur med fx en pårørende.

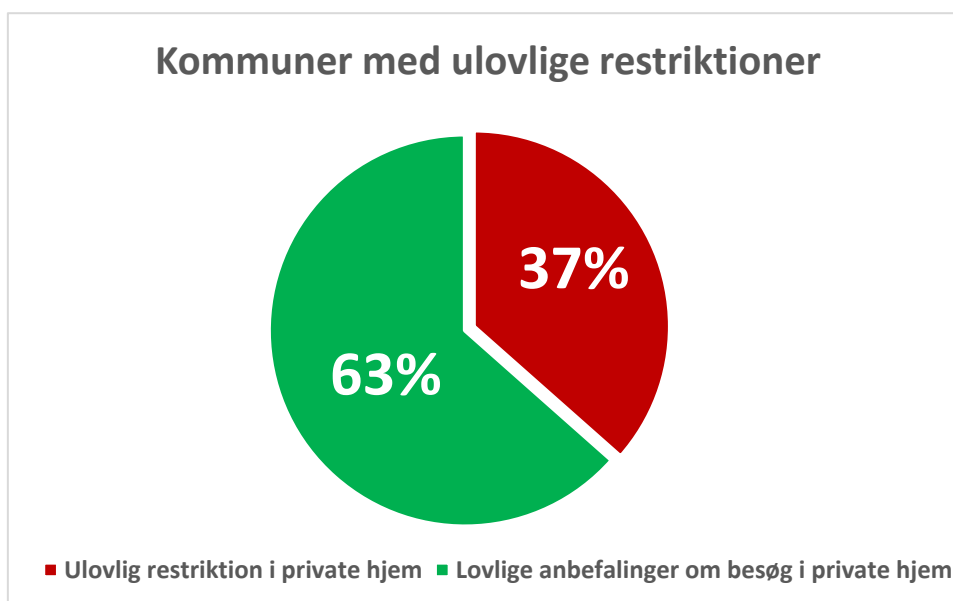
6. Brud på grundloven?

Da besøgsrestriktionerne på plejehjem blev ophævet den 2. juli 2020, bragte det glæde i mange hjem. Måneders isolation, ensomhed og i visse tilfælde opslidende konflikter mellem pårørende og kommuner om reglerne for besøg på plejehjem syntes ovre. I mange kommuner blev flaget hejst og pårørende igen budt velkommen indenfor på plejehjemmene.

Corona-epidemien er dog ikke ovre. Derfor skal der stadig passes på. Kommunerne er med rette omhyggelige med at overholde Sundhedsstyrelsens anbefalinger om værnemidler, håndhygiejne og afstand. Mange kommuner er også opmærksomme på pårørende og behjælpelige med værnemidler, vejledning og gode råd til, hvordan risikoen for Corona-smitte kan minimeres – også ved besøg i plejehjemsbeboernes private hjem. Det er både fornuftigt og nødvendigt.

Men nogle kommuner går skridtet videre og fortsætter med at opstille strenge Corona-regler for besøg på plejehjem - ikke kun for de kommunale fællesarealer, men også for besøg i plejehjemsbeboernes private bolig. Det er til gengæld ikke lovligt, med mindre Styrelsen for Patientsikkerhed har udstedt et konkret påbud.

Diagram 2: Andel af kommuner uden påbud, der stadig har regler for besøg i plejehjemsbeboernes private boliger

De fleste kommuner overholder loven og kommer med gode råd og anbefalinger om hvordan Corona-smitte kan minimeres. Men hver tredje af de kommuner, hvor Styrelsen for Patientsikkerhed pr. 23. oktober 2020 ikke har givet et påbud om besøgsrestriktioner eller besøgsforbud, har ifølge

oplysninger på kommunens egen hjemmeside indført strenge regler om besøg i plejehjemsbeboernes private bolig. Det svarer til hver sjette af landets 98 kommuner. Det drejer sig bl.a.:¹⁶

- Regler om forudgående tidsbestilling eller stærkt begrænset tidsrum for besøg fx: *"Der er åbent for besøg mandag til fredag ml. kl. 10.00-11.30 samt 14.00-16.00 og i weekenden ml. 14.00-16.00. Besøg kan foregå udendørs eller i lejligheden."*
- Tidsbegrænsning af besøgenes varighed fx: *"Det er fortsat nødvendigt, at afgrænse besøgene til 30 minutters varighed."*
- Stærk begrænset antal besøgende fx: *"Besøg skal bookes. Der kan bookes besøg med deltagelse af 1-2 besøgende."*
- Krav om særlig adfærd for samvær mellem beboere og besøgende fx *"Herudover gælder det uændret, at beboerens hud må ikke berøres, men berøring må ske uden på tøjet. Der må ikke knuses, kyskes og krammes –heller ikke selvom der bæres masker"*
- Krav om at besøgende i beboernes private boliger skal benytte værnemidler fx: *"Endvidere skal besøgende i beboernes bolig bære mundbind / visir såfremt afstandskravet på 2 meter ikke kan overholdes."*

Disse regler kan være fornuftige og velmenende, men de er ikke lovlige, fordi der er tale om yderst vidtgående indgreb i beboernes personlige frihed og ifølge det oplyste handler om forhold i en borgers private hjem, og fordi der ikke findes lovhjemmel til at indføre regler om disse forhold i private hjem – heller ikke på plejehjem – med mindre Styrelsen for Patientsikkerhed har givet et konkret påbud.

Fire kommuner har endvidere indført besøgsregler, der kan være i strid med grundloven. Det drejer sig om:

- Regler om at besøgende skal registreres fx: *"Besøgende skal registrere sig af hensyn til muligheden for smitteopsporing."*

Selvom det kan synes fornuftigt af hensyn til smitteopsporing, er det ikke lovligt, når Styrelsen for Patientsikkerhed ikke har udstedt et påbud. En sådan regel kan derfor være i strid med den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og med grundlovens §72, der slår fast, at boligen er ukrænkelig, og at en myndighed derfor ikke kan bryde post-, telegraf- og telefonhemmeligheden, hvis ikke der er hjemmel i loven, eller det sker efter en dommerkendelse.

Når der hverken er lovhjemmel eller en dommerkendelse kan en kommune derfor ikke indføre tvangsindgreb i private hjem - herunder en plejehjemsbeboers private bolig - eller i plejehjemsbeboernes privatliv og familieliv. Det er derfor heller ikke lovligt at stille det som en betingelse, at man skal lade sig registrere for at få lov til at komme på besøg i en privat bolig, eller oprette et register over hvilke borgere, der besøger en plejehjemsbeboer i dennes private bolig.¹⁷

¹⁶ Alle citater er fra oplysninger om besøg på plejehjem på kommunale hjemmesider downloaded mellem den 23. og 25. oktober 2020

¹⁷ Det er også i strid med Databeskyttelsesloven og EU's GDPR regler, hvis det stilles som et krav for at kunne besøge en plejehjemsbeboer i dennes private bolig at man lader sig registrere. Selv, hvis der "kun" er tale om en opfordring til at lade sig registrere, skal kommunerne overholde GDPR reglerne og skal derfor opfylde en lang række bestemmelser om databeskyttelse mm. Se fx <https://www.datatilsynet.dk/presse-og-nyheder/nyhedsarkiv/2020/sep/seks-gode-raad-registrering-af-restaurantgaesters-oplysningern>

7. Om undersøgelsen

Alzheimerforeningen har på baggrund af Styrelsen for Patientsikkerheds aktuelle oversigt over påbud vedr. besøgsrestriktioner pr. 23. oktober 2020¹⁸ gennemgået alle 98 kommunernes officielle hjemmesider for oplysninger om besøgsrestriktioner på plejehjem.

Hjemmesidernes særlige sider med Corona-informationer eller Corona-nyt er undersøgt for aktuelle informationer eller tidligere opslag, der ikke er ændret og derfor stadigvæk fremstår som gældende. Hvis informationer om besøgsrestriktioner ikke umiddelbart fremgår af disse Corona-sider er kommunernes generelle nyhedssider, eventuelle plejehjemssider samt søgefunktioner undersøgt. Eksterne hjemmesider fx i Plejehjemsoversigten eller hos private og selvejende plejehjemsleverandører er ikke medtaget i undersøgelsen, da påbuddene fra Styrelsen for Patientsikkerhed alene vedrører de kommunale hjemmesider.

Da nogle kommunale hjemmesider er vanskelige at overskue, og konkrete informationer derfor kan være svære at finde, tages der forbehold for, at der på enkelte kommunale hjemmesider forefindes andre og eventuelt modstridende oplysninger om besøgsrestriktioner på plejehjem.

Undersøgelsen af de kommunale hjemmesider er gennemført i perioden 23. - 25. oktober 2020. Senere ændringer i oplysninger om besøgsrestriktioner på kommunale hjemmeside indgår derfor ikke i denne undersøgelse.

Alzheimerforeningen
Løngangstræde 25
1468 København K
Tlf.: 3940 0488
e-mail: post@alzheimer.dk
www.alzheimer.dk

¹⁸ <https://stps.dk/da/sundhedsfare-og-beredskab/besoegsrestriktioner/~/media/07F68A96CC9C44B08BBDF33E1DF81C1C.ashx>